

การศึกษาเนื้อหาด้านคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ

นางสาว จิตรจางง รัตนสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-875-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF CONTENT PERTAINING TO VIRTUE
IN THAI-ENGLISH COMIC BOOKS

MISS JIDJUMNONG RATANASAKOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-875-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ

โดย

นางสาวจิตราจันง รัตนสกุล

ภาควิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูววรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประศักดิ์ หอมสนิท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทร์ มาศกุล)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. วิชิตา รัตนเพียร)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาของบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง ผู้ให้ความเอาใจใส่ดูแล ให้ข้อคิดเห็น และ ชี้แนะแนวทางต่างๆในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนธิ รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทร์ มาสกุล และ อาจารย์ ดร.วิชุดา รัตนเพชร ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ และ ข้อคิดเห็นต่างๆอันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณท่านพระธรรมปิฎก(ประสุตย์ ปสุตโต)ที่กรุณาให้ความกระจ่างเรื่องคุณธรรม ขอกราบขอบพระคุณท่านเมธีธรรมมาภรณ์ พระพยอมกัลยาโณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ก้องแก้ว เจริญอักษร ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี และ อาจารย์ภิรมย์ ศรีเพชร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยให้มีความชัดเจนถูกต้อง เหมาะสม ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาตรวจแบบทดสอบให้มีความถูกต้องเหมาะสม

ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณสุพจน์ มงคลนิษฐรักษ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคุณนุชนารถ ชินทร์นาลัย คุณวิจิต ทรัพย์สาคร ที่ให้ความช่วยเหลือจนรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณนิภาพร จีวัลย์ และ เพื่อนๆ พี่ๆ ภาคโสตทัศนศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ทำนุขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่ชายและพี่สาวของข้าพเจ้าที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาโดยตลอด จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

จิตรจำนง รัตนสกุล

จิตรจําาง รัตนสกุล : การศึกษาเนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ (A STUDY OF CONTENT PERTAINING TO VIRTUE IN THAI - ENGLISH COMIC BOOKS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 193 หน้า. ISBN 974-632-875-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ทั้งทางด้านส่งเสริมและทำลาย และเพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา เกี่ยวกับเนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ (1) หนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ จำนวน 52 เล่ม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 7 กลุ่ม คือ วอลท์ดิสนีย์แบทแมน-ซูเปอร์แมน แฟนทอม ป๊อบอาย ไทนี่ทูน บันนี่แมกกาซีน และฟิลิกซ์เดอะแคท และ (2) นักเรียนจำนวน 120 คน จากโรงเรียนจิตรลดา นักเรียนได้อ่านหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ แล้วทำการทดสอบความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาคุณธรรม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณธรรมด้านส่งเสริมที่พบมากที่สุดหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ได้แก่ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การคบมิตร และความสุภาพอ่อนน้อม คุณธรรมด้านทำลายที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ ความเป็นผู้ไม่มีสติยับยั้งชั่งใจ การประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การไม่มีความเมตตากรุณา ความไม่ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และความไม่ซื่อสัตย์สุจริต

2. การทดสอบความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรม ($\bar{X} = 9.51$) แสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ในระดับปานกลาง

3. นักเรียนประถมศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษา มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ไม่แตกต่างกัน และระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีคะแนนความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต จิตรจําาง รัตนสกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
ขอบเขตของการวิจัย	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม	18
ความหมายของคุณธรรม	18
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมและจริยธรรม	20
องค์ประกอบของจริยธรรม	21
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	23
คุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชน	28
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนกับการปลูกฝังคุณธรรม	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดอิทธิพลของสื่อต่อเด็ก	35
เด็กและเยาวชนกับหนังสือการ์ตูน	35
ความสนใจในการอ่านของเด็ก	35
ความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือการ์ตูน	38
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูน	41
ความหมายของการ์ตูน	41
ลักษณะของหนังสือการ์ตูน	43
ประเภทของการ์ตูน	45
ประวัติความเป็นมาของการ์ตูน	48
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา	53
ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา	54
องค์ประกอบในการวิเคราะห์เนื้อหา	58
วิธีวิเคราะห์เนื้อหา	59
ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา	60
ประโยชน์ในการวิเคราะห์เนื้อหา	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
สรุปผลการวิจัย	111
อภิปรายผล	115
ข้อเสนอแนะ	120
รายการอ้างอิง	125
ภาคผนวก	134
ประวัติผู้วิจัย	197

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงจำนวนเล่มของหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษจำแนกตามเรื่อง ที่วางจำหน่าย	73
2	ตารางแสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาระดับ	78
3	ตารางแสดงจำนวนความถี่ และค่าร้อยละของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษเรียงลำดับจากมากไปน้อย	87
4	ตารางแสดงจำนวนความถี่ และค่าร้อยละของ พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษเรียงลำดับจากมากไปน้อย	89
5	ตารางแสดงจำนวนความถี่ และค่าร้อยละของการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมใน พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในการ์ตูนแต่ละกลุ่มเรื่อง	91
6	ตารางแสดงจำนวนความถี่ และค่าร้อยละของการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมใน พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในการ์ตูนแต่ละกลุ่มเรื่อง	95
7	ตารางแสดงค่าร้อยละ ของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ที่พบในการ์ตูนทั้ง 7 กลุ่ม เรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยจำแนกตามคุณธรรมที่พบมากที่สุด 10 อันดับแรก	99
8	ตารางแสดงค่าร้อยละ ของพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ที่พบในการ์ตูนทั้ง 7 กลุ่ม เรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยจำแนกตามคุณธรรมที่พบมากที่สุด 10 อันดับแรก	102

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ตารางแสดงค่ามัธยัม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนทดสอบ ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและค่า t ระหว่าง คะแนนการทดสอบของนักเรียนทั้งหมด 2 กลุ่ม	106
10	ตารางแสดงค่ามัธยัม เลขคณิต และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการ ทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย และค่า t ระหว่างคะแนนการทดสอบของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม	107
11	ตารางแสดงจำนวน และร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จำแนกตามการตอบถูก และตอบผิดในข้อสอบแต่ละข้อ	108
12	ตารางแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมจำแนกตาม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน	140
13	ตารางแสดงจำนวนจาก ที่มีพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ที่เข้าเกณฑ์การ พิจารณาคัดเลือกจาก	171
14	ตารางแสดงจำนวนจาก ที่มีพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ที่เข้าเกณฑ์การ พิจารณาคัดเลือกจาก	173
15	ตารางแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนที่พบบ่อยครั้ง ในพฤติกรรมด้านส่งเสริม ในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ จำแนกตามกลุ่มเรื่อง	175
16	ตารางแสดงพฤติกรรมของตัวการ์ตูนที่พบบ่อยในพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ จำแนกตามกลุ่มเรื่อง	176
17	ตารางแสดงอำนาจจำแนก และความยากง่ายของข้อสอบ	177